

TALOUSARVIOALOITE 1461/2002 vp

Määrärahan osoittaminen maatalousyrittäjän ammatinvaihdoksesta johtuvasta opintotuen takaisinperinnästä luopumiseen

Eduskunnalle

Kansaneläkelaitoksen alaisen opintotukikeskuksen tulkinta sellaisissa tapauksissa, joissa opintotuen hakija/saaja on lähtenyt opiskelemaan uutta ammattia toimittuaan ensin maatalousyrittäjänä, on osoittautunut joissain tapauksissa kohtuuttomaksi. Mikäli maataloutta harjoittanut henkilö on terveydellisistä syistä (esimerkiksi allergia) jo varsin nuorena joutunut luopumaan ammatistaan ja hankkimaan uuden ammatin, hän luonnollisesti hakee mahdollisesti useinkin vuoden kestävien opintojensa rahoittamiseen opintotukea — tapahtuuhan opiskelu lähes poikkeuksetta vieraalla paikkakunnalla, jolloin asunto on välttämätön. Nyt kuitenkin opintotukikeskus tulkitsee maatalouden harjoittamisen lopettamistilanteessa syntyneitä karjan ja muun yrityksen omaisuuden myyntituloja niin, että ne lasketaan suoraan tilan omistaneen tai omistavan henkilön ansioiksi mahdollisen opiskelunaikaisen kesätyöansion lisäksi. Tällöin on luonnollista, että tulojen yhteismäärä ylittää sallitun määrän ja saatu tuki peritään takaisin tai sitä ei myönnetä.

Kyseinen tulkinta on kohtuuton ja jopa virheellinen, sillä esimerkiksi eläimistä ja maatalouskoneista saatu myyntitulo joudutaan lähes

poikkeuksetta käyttämään tilalla olleiden, maatalouselinkeinoon liittyneiden lainojen maksuun tai hoitoon. Tavallista on myös se, että tilan asuinrakennusta rasittaa sukupolvenvaihdokseen liittyvä syytinki tai muu omistajan vanhempien asumisoikeus, jolloin rakennuksen myynti ei ole ainakaan nopealla aikataululla mahdollista. Näin ollen mainitussa tilanteessa olevalla, uutta ammattia hankkivalla henkilöllä saattaa olla tilanhoidon lopettamisesta itse asiassa enemmän haittaa tai kuluja kuin todellista rahallista hyötyä. Tässä tilanteessa evättävä tai takaisin perittävä opintotuki saattaa henkilön todella kestävämmään taloudelliseen asemaan. On myös otettava huomioon se, ettei henkilö ole tilanteessa omasta tahdostaan, vaan tilanteen eli terveydellisten syiden (ammattitauti) takia.

Edellä olevan perusteella ehdotan kunnioittaen,

että eduskunta ottaa valtion vuoden 2003 talousarvioon momentille 29.70.55 lisäyksenä 5 000 000 euroa maatalousyrittäjän ammatinvaihdoksen yhteydessä tapahtuvasta opintotuen takaisinperinnästä luopumiseen.

Helsingissä 1 päivänä lokakuuta 2002

Raimo Vistbacka /ps